

Actieplan Professionalisering Jeugdzorg: de resultaten

Professionele jeugdzorg... met uitstekend opgeleide hulpverleners, een overzichtelijke beroepenstructuur, versterking van de beroepsregistratie, doordachte beroepsethiek en actuele bij- en nascholingsmogelijkheden. Sinds 2007 is met succes aan dit doel gewerkt binnen het Actieplan Professionalisering Jeugdzorg. Dankzij de inbreng van beroepsverenigingen en werkgevers, opleidingsinstellingen, de overheid én cliëntenorganisaties ligt er nu een bruikbare beroeps- en opleidingsstructuur. Hiermee wordt gericht geïnvesteerd in kwalitatief hoogwaardige jeugdzorg en het imago van de sector.

Deze investering is waardevol: professionals in de jeugdzorg doen belangrijk werk en dragen hierbij grote verantwoordelijkheden. Het is van groot belang dat zij optimaal worden opgeleid, toegerust en gefaciliteerd, zodat hun professionaliteit – en daarmee hun autonomie, vakmanschap en beroepstrots – wordt versterkt. Dit komt de kwaliteit van hun werk ten goede.

In deze factsheet leest u een beknopte samenvatting van de behaalde resultaten en producten van het Actieplan. Ook blikken we kort vooruit op de toekomst.

Vier hoofdoelen

Het Actieplan Professionalisering Jeugdzorg was gericht op:

1. het ontwikkelen van een overzichtelijke en samenhangende beroepenstructuur;
2. het verbeteren van de beroepsuitoefening door sterke beroepsverenigingen en de invoering van beroepsregistratie;
3. het verder opbouwen van kennis over beroepsethiek, beroepscodes en tuchtrecht voor de gehele jeugdzorg;
4. het actualiseren van de beroepsopleidingen en de bij- en nascholingsmogelijkheden.

Op basis van deze doelen zijn de volgende resultaten behaald.

De vakbekwame professional

De basis voor professionalisering in de jeugdzorg ligt onder andere in het ontwerpen van een beroepenstructuur. Er zijn competentieprofielen ontwikkeld voor de 'jeugdzorgwerker' en voor de 'gedragswetenschapper in de jeugdzorg'. Op basis hiervan kunnen beroepsopleidingen hun curricula vormgeven, actualiseren en afstemmen op vragen uit de praktijk. Daarnaast biedt de beroepenstructuur handvatten aan werkgevers bij de vormgeving van nascholingsbeleid en competentie management.

De professional in opleiding

Er is gewerkt aan een overzicht van de stand van zaken bij mbo/hbo-opleidingen waar studenten voor de jeugdzorg worden opgeleid. Op welke wijze kan het opleidingsaanbod beter worden afgestemd op actuele ontwikkelingen in het werkveld? Waar liggen vragen, leemtes en kansen? Cruciaal bleek de verbinding tussen professionals, opleiders en werkgevers. Daarnaast zijn aanbevelingen gedaan om de (post-master)opleidingsmogelijkheden voor gedragswetenschappers in de jeugdzorg te verbeteren.

Juli 2007

Start Actieplan Professionalisering Jeugdzorg

In het Haagse Nieuwspoort biedt Ella Kalsbeek aan minister voor Jeugd en Gezin André Rouvoet het Actieplan Professionalisering Jeugdzorg aan.

Februari 2008

Wervingscampagne

Via www.benijdesterkste.schakel.nl. Om de relevante beroepsverenigingen onder de aandacht te brengen van beroepskrachten in de jeugdzorg, is een wervingscampagne opgezet. De campagne loopt tot juni 2010.

September 2008

Publicatie Jeugdzorg in kaart

Van alle voorzieningen, beroepen en functies in de jeugdzorg geeft deze publicatie een overzicht.

Mei 2009

Rapport Opleiden voor de jeugdzorg

Dit rapport geeft een duidelijk advies en een implementatieplan om opleidingen in het hoger onderwijs beter aan te laten sluiten bij de vragen en de praktijk van het werkveld.

Juni 2009

Rapport De inzet van gedragswetenschappers

Dit rapport beschrijft de rol en positie van academisch opgeleide beroepsbeoefenaars in de jeugdzorg. Ook zijn er aanbevelingen geformuleerd voor het opleiden van deze professionals.

‘Dankzij de constructieve inbreng van een groot aantal partijen zijn we erin geslaagd een stevig fundament neer te zetten voor de noodzakelijke professionalisering van de jeugdzorg. Dat biedt alle werkers in deze sector nieuwe ontwikkelingsperspectieven, die de kwaliteit van de hulpverlening direct ten goede komen. Ik hoop dan ook dat alle betrokken partijen de komende jaren met succes verder bouwen op dit fundament.’

Ella Kalsbeek, voorzitter stuurgroep Actieplan Professionalisering Jeugdzorg.

De georganiseerde professional

De organisatiegraad van professionals in de jeugdzorg is vergroot door het stimuleren van het lidmaatschap bij een van de beroepsverenigingen: NIP, NVO, NVMW en Phorza. Het bevorderen van de organisatiegraad van hbo-professionals in de jeugdzorg (maatschappelijk werkers, sociaal agogen) vroeg extra aandacht, omdat die bij de start van het Actieplan Professionalisering Jeugdzorg bijzonder laag was.

De reflectieve professional

Er is kennis opgebouwd en ontwikkeld over de betekenis van beroepscode en tuchtrecht voor de beroepen waar dit (via de beroepsverenigingen) al geregeld is. Daarnaast is gewerkt aan de ontwikkeling van een kwalitatief hoogwaardig verenigingstuchtrecht toegespitst op medewerkers voor die beroepen in de jeugdzorg waarbij dit nog niet was gerealiseerd. Duidelijk is geworden hoe beroepsethiek kan bijdragen aan professioneel handelen in de dagelijkse praktijk.

Juni 2009

Structuur voor landelijke dekking van beroepscode en tuchtrecht

Met argumentensessies zijn scenario's in kaart gebracht voor de organisatiestructuur van beroepscodes en tuchtrecht in de jeugdzorg. De voorkeur is uitgesproken voor een model dat uitgaat van private beroepsregisters, bijbehorende beroepscodes en verenigingstuchtrecht.

Augustus 2009

Competentieprofielen

Voor jeugdzorgwerkers (hbo-niveau) en gedragswetenschappers in de jeugdzorg (wo-niveau) zijn twee landelijk geldende competentieprofielen opgesteld: *Jeugdzorgwerker* en *Gedragswetenschapper in de jeugdzorg*.

November 2009

Verzoek aan Minister voor Jeugd en Gezin

Beroepsverenigingen, cliënten en werkgevers verzoeken de Minister erkenning van beroepen in de jeugdzorg in de vorm van wettelijke verplichting tot registratie bij één van de beroepsregisters. De minister heeft dit advies overgenomen en de Tweede Kamer is in mei 2010 akkoord gegaan.

Februari 2010

Databank Na- en Bijscholing online:

www.nji.nl/scholing
Alle na- en bijscholingsmogelijkheden die relevant zijn voor de beroepsuitoefening in de jeugdzorg en die geaccrediteerd zijn voor (her)registratie zijn samengebracht in één overzichtelijke databank.

Juni 2010

Vaststelling Landelijk Uitstroomprofiel jeugdzorgwerker

Het uitstroomprofiel jeugdzorgwerker bevat de afspraken tussen het hbo en het werkveld over de inhoud van een uitstroomvariant jeugdzorg voor de sociaalagogische opleidingen. Met dit uitstroomprofiel worden studenten beter voorbereid op het werk in de jeugdzorg.

‘Als het actieplan oplevert dat de opleidingen professionals afleveren die voldoende zijn toegerust om de moeilijke klus te klaren, dat werkgevers hun medewerkers verder begeleiden en voldoende gelegenheid geven om bekwaam te worden en te blijven en dat medewerkers zelf verantwoordelijkheid nemen voor de ontwikkeling van hun vak: dan is het geslaagd. Vergeet niet dat de kwaliteit van een organisatie met name bepaald wordt door de kwaliteit van de medewerkers.’

Ben van Bruxvoort, stuurgroep professionalisering MOgroep Jeugdzorg.

De lerende professional

Om alle kwalitatief goede bij- en nascholingsmogelijkheden voor professionals in de jeugdzorg inzichtelijk te maken is één database ontwikkeld, de Databank Na- en Bijscholing. De kwaliteitsbeoordeling van de scholing vindt plaats via accreditatie door de beroepsregisters.

De erkende professional

Hoewel de maatschappelijke verantwoordelijkheid van professionals in de jeugdzorg groot is, en de kwaliteit van de geboden hulpverlening direct samenhangt met de inbreng van professionals, zijn zij niet wettelijk erkend en geldt er evenmin een verplichte beroepsregistratie. Daarom is gewerkt aan erkenning van de beroepen in de vorm van een wettelijke verplichting tot beroepsregistratie.

Juni 2010

Toelatingscriteria Kamer Jeugdzorg bekend

In het Beroepsregister van Agogisch en Maatschappelijk werkers (BAMw) wordt een specifieke Kamer Jeugdzorg ingericht, waardoor de kwaliteit van het handelen van jeugdzorgwerkers wordt getoetst. Zie ook www.beroepsregister-bamw.nl.

Juni 2010

Rapport *Aansluiting werkveld-mbo-hbo*

Er is meer duidelijkheid ontstaan over de rol en de specifieke inbreng van beroepskrachten in de jeugdzorg met een mbo-opleiding en over de mogelijkheden om de aansluiting tussen mbo-opleidingen en het werkveld verder te verbeteren.

Juni 2010

Eindrapportage Beroepscode en tuchtrect

Aan de hand van casuïstiek heeft kennisopbouw- en ontwikkeling plaatsgevonden op het gebied van beroeps-codes en tuchtrect in de jeugdzorg en is helder gemaakt op welke manier beroeps-ethiek een bijdrage kan leveren aan professionalisering.

Eind 2010

Addendum en gezamenlijk tuchtrect hbo'ers

Er komt een addendum op de beroeps-codes specifiek voor jeugd-zorgwerkers. Er komt een gemeenschappelijk tuchtrect en -college voor BAMw-geregistreerden.

Begin 2011

Kamer Jeugdzorg bij het BAMw actief

Jeugdzorgwerkers kunnen zich inschrijven bij de Kamer Jeugdzorg.

Begin 2013

Wettelijke borging van registratie en tuchtrect in de Wet op de Jeugdzorg

Er wordt bij wet vastgelegd dat jeugdzorgwerkers en gedragswetenschappers geregistreerd moeten staan bij een beroepsregister.

Te verwachten in 2010, 2011, 2012 en 2013

Uitwerking in de beroepspraktijk

Verbeterde aansluiting tussen hbo-opleiding en praktijk

Relevante hbo-opleidingen voor de jeugdzorg zijn nauwer gaan samenwerken met jeugdzorginstellingen in dezelfde regio. Hierdoor kunnen per regio andere accenten worden gelegd in de afstemming van het opleidingsaanbod op specifieke vragen vanuit de praktijk. Er ontstaan zo meer mogelijkheden voor stages en uitwisselingen tussen docenten en beroepskrachten. Ook inhoudelijk is het onderwijs beter afgestemd op de praktijk en de landelijk ontwikkelde competentieprofielen voor beroepskrachten in de jeugdzorg. In het Landelijk uitstroomprofiel voor de jeugdzorgwerker kunnen hbo-studenten nu veel gericht werken aan het zich eigen maken van de competenties zoals die in het nieuwe competentieprofiel van de jeugdzorgwerker zijn beschreven. De verdere ontwikkeling en verdieping van deze competenties vindt plaats tijdens het werken in de praktijk in combinatie met cursorisch onderwijs, literatuurstudie en supervisie. Om beginnende beroepsbeoefenaars hierbij te ondersteunen, werken werkgevers en opleidingen plannen uit voor een inwerkjaar in de praktijk, waarin net afgestudeerde beroepskrachten aanvullende scholing op de werkvloer kunnen krijgen en een mentor of coach krijgen toegewezen.

Nieuw perspectief voor continue deskundigheidsbevordering

Nadat beginnende beroepskrachten hun opleiding met succes hebben afgerond, worden zij opgenomen in één van de beroepsregisters. Jeugdzorgwerkers vinden elkaar in de Kamer Jeugdzorg van het BAMw. Jeugdzorgwerkers die al werkzaam zijn in de jeugdzorg worden eveneens opgenomen in deze kamer, waar nodig met een erkenning van eerder verworven competenties (EVC). Gedragswetenschappers in de jeugdzorg kunnen nadat ze aan de (post-master) vereisten voldaan hebben, opgenomen worden in de registers Orthopedagoog-Generalist van de NVO of kinder- en jeugdpsycholoog van het NIP. De jeugdzorginstellingen stemmen hun personeels- en opleidingsbeleid af op de (her)registratie van de professional bij het beroepsregister. De (her)registratie-eisen van de beroepsregisters zijn uitgangspunt voor de deskundigheidsbevordering van medewerkers via werkervaring, intervisie, supervisie en bij- en nascholing. De twee competentieprofielen in de jeugdzorg zijn daarbij ondersteunend. Voor informatie

over passende scholingsmogelijkheden kunnen professionals en jeugdzorginstellingen terecht in de Databank Na- en Bijscholing van het Nederlands Jeugdinstituut. In deze databank is geaccrediteerde scholing gekoppeld aan specifieke thema's en aandachtsgebieden binnen de jeugdzorg.

Beroepsregistratie in het belang van professionals én cliënten

Bij registratie in een beroepsregister verbinden professionals zich aan de bij hun beroep horende beroepscode. Zij onderschrijven daarmee de beroepsethische en morele normen, en verplichten zichzelf te werken volgens deze normen en de laatste professionele inzichten en standaarden. Het addendum jeugdzorgwerker, een gezamenlijke toespitsing van de beroepscode van de beroepsverenigingen NVMW en Phorza, biedt hbo-professionals in de jeugdzorg een normatief kader specifiek toegesneden op de jeugdzorg. De gedragswetenschapper is gebonden aan de beroepscode van NIP of NVO. De beroepscode bieden een toetsingskader voor het handelen van de professional en een klachtstructuur voor cliënten en andere direct betrokkenen. Tuchtrechtspraak is een instrument om de beroepsnormen en het beroepsmatig handelen verder te verbeteren. Bij klachten wordt de professional gevraagd het handelen te verantwoorden aan een college van beroepsgenoten, ethici en juristen. Zo borgen professionals binnen de sector zelf de kwaliteit van hun beroepsbeoefening. Met de wettelijke eis dat werkers in de jeugdzorg geregistreerd staan bij een beroepsregister, biedt het geheel van registratie, beroepscode en tucht-recht cliënten de zekerheid dat de kwaliteit van de geleverde hulp wordt geborgd.

Toekomst

Door het ministerie voor Jeugd en Gezin is budget beschikbaar gesteld om de resultaten van het actieplan te implementeren. Najaar 2010 is de start van de daadwerkelijke implementatie. Het fundament is gelegd: de komende jaren staan de veldpartners in de jeugdzorg –werkgevers, beroepsverenigingen, opleidingen en cliënten- voor de uitdaging om op dit fundament een stevig huis te bouwen.

Meer informatie

Meer informatie over de resultaten van het Actieplan Professionalisering Jeugdzorg kunt u vinden op de website www.nji.nl/professionaliseringjeugdzorg.

Colofon

Actieplan Professionalisering Jeugdzorg: de resultaten

Auteurs

Leden projectgroep Actieplan Professionalisering Jeugdzorg

Tekstredactie

Wybo Vons journalistieke producties BV

© 2010 Nederlands Jeugdinstituut

